

Informacinis pranešimas apie Tarybos Reglamento [\(ES\) 2021/1030](#), kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 765/2006 dėl Baltarusijai taikomų ribojamųjų priemonių, įgyvendinimą

Bendrosios nuostatos

Šis informacinis pranešimas apie Tarybos Reglamento (ES) 2021/1030, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 765/2006 dėl Baltarusijai taikomų ribojamųjų priemonių, (toliau – Reglamentas) įgyvendinimą yra rekomendacinio pobūdžio ir skirtas Lietuvos Respublikoje veikiantiems finansų rinkos dalyviams (toliau – finansų įstaigos) ir fiziniams bei juridiniams asmenims (toliau – verslo subjektai).

Dokumentas parengtas remiantis Lietuvos Respublikos ekonominių ir kitų tarptautinių sankcijų įgyvendinimo įstatymu, Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymu ir Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2016 m. spalio 20 d. įsakymu Nr. V-273 „Dėl tinkamo tarptautinių finansinių sankcijų įgyvendinimo Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos reguliavimo srityje priežiūros nurodymų patvirtinimo“.

Dėl Reglamento 1c, 1d, 1e, 1f, 1g, 1h, 1i, 1j, 1k, 1l ir 1m straipsnių įgyvendinimo

Finansų įstaigos, siekdamos užtikrinti sektoriinių sankcijų įgyvendinimą, turėtų įvertinti galimą įstaigos (ir jos klientų, jų veiklos, klientams teikiamų paslaugų) ryšį su nustatomais ribojimais ir atitinkamai finansų įstaigos pažeidžiamumą sankcijoms. Toks vertinimas padėtų finansų įstaigoms suprasti, kurioms savo veiklos sritims ir kurių klientų atžvilgiu finansų įstaigos privalo skirti daugiau išteklių ir papildomų prevencijos priemonių. Finansų įstaigos, įvertinusios savo ir klientų verslo ryšius bei mokėjimo operacijų apimtį su Baltarusija, turėtų nuspręsti, kokių operacijų ir sandorių stebėsenai realiuoju laiku turėtų būti taikomos sustiprintos ir (arba) papildomos priemonės. Sankcijų, kitaip – ribojamųjų priemonių, tikslas – pakeisti atitinkamos šalies (ar jos dalies) vyriausybės, subjektų ar asmenų vykdomą politiką arba sustabdyti konkrečius veiksmus. Jos rengiamos taip, kad būtų kuo labiau sumažintos neigiamos pasekmės subjektams, kurie nėra atsakingi už politiką ar veiksmus, dėl kurių patvirtintos sankcijos. Todėl visapusiškas uždraudimas atlikti operacijas į Baltarusiją arba iš jos, galintis ne tik neigiamai paveikti finansų įstaigos klientus ir jų verslo partnerius, mokėjimus laiku, nėra laikytinas atitinkančiu sektoriinių sankcijų tikslus.

Siekiant užtikrinti visapusišką sankcijų (įskaitant skirtingų rūšių ribojamųjų priemonių) įgyvendinimą, būtina užtikrinti, kad verslo subjektai savo veikloje nustatytų atitinkamą vidaus politiką ir vidaus kontrolės procedūras, susijusias su tarptautinių finansinių sankcijų, ribojamųjų priemonių įgyvendinimu. Taip pat verslo subjektai turėtų įsidięgti ir laikytis sankcijų atitikties programos, kuri užtikrintų sankcijų politikos parengimą ir reguliary jos peržiūrėjimą bei nuolatinį įstaigos darbuotojų informavimą apie sankcijų laikymąsi.

Atitinkamų verslo sričių asociacijos irgi turėtų savo narius šviesti apie tarptautines sankcijas ir su jomis susijusių rizikų valdymo sistemas.

Dėl Reglamento 1j, 1k ir 1l straipsnių įgyvendinimo

Finansų įstaigos turėtų įvertinti teikiamų produktų (paslaugų) pobūdį, pačios įstaigos sudaromus sandorius ir identifikuoti, kurios finansų įstaigos ir jos klientų operacijos ar sandoriai patektų į taikomų ribojimų apimtį (įskaitant sankcionuotų vertybinių popierių ir pinigų rinkos priemonių identifikavimą). Finansų įstaigos taip pat turėtų imtis papildomų priemonių efektyviai nustatyti finansų įstaigos ir jos klientų galimą ryšį su subjektais, kuriems taikomi šiuose Reglamento straipsniuose nurodyti ribojimai.

Dėl sankcijų galiojimo laike

Vertindamos sankcijų galiojimo laike aspektą, finansų įstaigos turi vertinti ne tik sutarčių turinį, bet ir pagal sutartis atsirandančių, pasikeičiančių ar pasibaigiančių prievolių turinį ir įvertinti, ar tokios prievolės negali būti laikomos savarankiškoms. Bendra taisyklė, jei pagrindinė (pirkimo–pardavimo) sutartis sudaryta iki 2021 m. birželio 25 d. ir sutartyje konkrečiai apibrėžtas sutartinis įsipareigojimas (prievolė) buvo įvykdytas ir (arba) pradėtas vykdyti, ir (arba) buvo sudaryta papildoma sutartis, reikalinga nurodytai pagrindinei sutarčiai įvykdyti, tokiu atveju būtų taikoma Reglamente nustatyta išimtis ir finansų įstaigos turi įvykdyti atsiskaitymą pagal tokias prievoles. Jeigu iki 2021 m. birželio 25 d. buvo sudaryta bendro pobūdžio pagrindinė (pirkimo–pardavimo) sutartis, t. y. pagrindinėje sutartyje nėra konkrečiai apibrėžta prievolė ir pagal tokią bendro pobūdžio pagrindinę sutartį atsiranda, pasikeičia ir pasibaigia atskiros prievolės, kurios pagal turinį laikomos savarankiškoms ir jos vykdomos po 2021 m. birželio 25 d., finansų įstaigos išimties turėtų netaikyti ir prašyti verslo subjektų pateikti papildomus dokumentus. Atitinkamai vertinami ir visi sutarčių pakeitimai ir (arba) prievolių modifikavimas. Tokio požiūrio finansų įstaigos turi laikytis pagal 1m Reglamento straipsnį, siekdamos užtikrinti, kad nebus vykdoma veikla, kurios tikslas arba poveikis yra tiesiogiai ar netiesiogiai išvengti Reglamente nustatytų ribojimų. Atitinkamus išaiškinimus dėl sankcijų galiojimo laike yra pateikusi ir Europos Komisija, pavyzdžiui, 2020 m. gruodžio 17 d. priimtos Europos Komisijos [Gairės](#) dėl tam tikrų Tarybos Reglamento (ES) 2020/198 nuostatų įgyvendinimo (ES visuotinis sankcijų už žmogaus teisių pažeidimus režimas).

Analogiškas prievolių galiojimo laike principas nurodytas ir Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse.

Informacija apie sankcijas apsikeitimas ir sankcionuotų subjektų viešinimas

Pinigų plovimo prevencijos kompetencijų centras periodiškai surenka ir apibendrina informaciją apie rizikos, susijusios su sektorinėmis sankcijomis, identifikavimą, stebėseną ir valdymą Lietuvos Respublikoje ir kitose Europos Sąjungos valstybėse. Apibendrinta informacija su rinkos dalyviais dalijamasi per atitinkamas verslo sričių asociacijas.

Interaktyviame Europos Sąjungos (ES) [sankcijų žemėlapyje](#), pasirinkus Baltarusijos valstybę, pateikiamos nuorodos į visus ES teisės aktus sankcijų, taikomų Baltarusijai, srityje. Šiuose ES teisės aktuose taip pat skelbiami asmenų, jų grupių ir įmonių, kuriems taikomos ES finansinės ribojamosios priemonės, sąrašai.

Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija (URM), įgyvendindama Lietuvos Respublikos ekonominių ir kitų tarptautinių sankcijų įgyvendinimo įstatymą, koordinuoja tarptautinių sankcijų įgyvendinimą Lietuvos Respublikoje ir teikia informaciją fiziniams ir juridiniams asmenims tarptautinių sankcijų įgyvendinimo klausimais. URM taip pat kviečia naudotis viešame Europos

Sąjungos oficialiajame leidinyje „EUR-Lex“ skelbiama naujausia informacija apie Europos Sąjungos priimamus teisės aktus dėl ribojamųjų priemonių – juose galima rasti informacijos apie asmenis, subjektus ir veiklas, kurioms taikomos ES ribojamosios priemonės.

Bendros pareigos, nustačius sankcionuotus mokėjimus

Finansų įstaigos, nustačiusios mokėjimus ar sandorius, kurie pažeidžia sankcijų ribojimus, turi imtis atitinkamų teisės aktuose nustatytų priemonių, *inter alia*, nevykdyti draudžiamų mokėjimų ir sandorių, šaldyti lėšas, per tris (3) valandas apie tai pranešti Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai ir Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai, taikyti dalykinių santykių ribojimus ir (arba) nutraukti dalykinius santykius.

Reglamentas taikomas visiems fiziniams ir juridiniams asmenims. Vadinasi, asmenys, nustatę, kad tiesiogiai ir (arba) netiesiogiai sudaro ar vykdo sandorius, kurie patenka į Reglamento galiojimo sritį, turi imtis atitinkamų teisės aktuose nustatytų priemonių, *inter alia*, nesudaryti ir nevykdyti draudžiamų sandorių, per tris (3) valandas apie tai pranešti Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybai ir Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai, taikyti dalykinių santykių ribojimus ir (arba) nutraukti dalykinius santykius.

Baigiamosios nuostatos

Pažymėtina, kad Europos Komisija rengia Gaires dėl Baltarusijai taikomų ribojamųjų priemonių įgyvendinimo.

Gavęs papildomus atsakingų institucijų išaiškinimus arba Europos Sąjungos Tarybai priėmus naujus sprendimus dėl Baltarusijai taikomų ribojamųjų priemonių, Pinigų plovimo prevencijos kompetencijų centras dokumentą gali papildyti.
